

Folketingsvalg 2026

Et landbrug i balance

- for renere drikkevand og en sund
madproduktion



Landbruget skal genfinde balancen, så der produceres fødevarer af god kvalitet på en måde, hvor der er respekt for natur, klima og miljø. På den måde sikrer vi også at vores drikkevand bliver fri for nitrat og pesticider.

Landbruget dækker mere end 60 pct. af vores landareal i dag, hvilket gør Danmark til Europas mest intensivt dyrkede land. Landbrugssektoren står for cirka 1/3 af de danske drivhusgasudledninger og hele 70 procent af kvælstofudledningerne.

Udover at lægge beslag på store arealer, er Danmarks animalske produktion også afhængig af en stor import af kunstgødning og dyrefoder såsom soja. Derudover udleder den nuværende landbrugsproduktion næringsstoffer langt over miljøets tålegrænser. Det skaber store miljøproblemer bl.a. i vandmiljøet, og vi finder i dag **nitrat og pesticidrester i vores drikkevand** i koncentrationer, som er sundhedsskadelige.

Aftalen om Grøn trepart er en god start, ift. at få sænket kvælstofudledningen til vandmiljøet og få landbrugets klimaaftryk længere ned. Men der er behov for langt mere. Vi skal have et landbrug fri for skadelige pesticider. Et landbrug som producerer mere plantebaseret mad og har færre køer, svin og fjerkræ. Det er afgørende for vores miljø, klima og sundhed.

Der er også brug for at tænke nyt og høste erfaringer fra dem, der allerede tager fat. De landmænd, der omlægger til økologi, afprøver skovlandbrug og arbejder for at mindske deres klimaaftryk. De unge, der går sammen om at producere fødevarer på en måde, der tager hensyn til vandmiljø, biodiversitet, jorden og dyrenes ve og vel. Et landbrug i balance kommer fødevarereproduktionen, klimaet, lokalmiljøet og borgerens sundhed til gavn.

Vi skal beskytte borgerne og fremtidige generationer.

Ved at sætte **rent drikkevand og et landbrug i balance** på dagsordenen viser du som politiker ansvar for både miljø, sundhed, økonomi og fremtidige generationer. Brug FV26 til at gå forrest.

For yderligere information, kontakt:

Lone Hjorth Mikkelsen
Biolog, Ph.d.
Kemikalier og cirkulær økonomi
2579 2001
lone@rgo.dk

Christian Ege
Seniorkonsulent
Fødevarer og bioressourcer
2858 0698
christian@rgo.dk



BUDSKABER

Her er fire overordnede indsatsområder på området for et landbrug i balance, som kan indgå i valgkampen og i det kommende regeringsgrundlag:

• Mere økologisk areal

En fordobling af det økologiske areal vil føre til en reduktion af kvælstofudledning fra markerne og dermed mindre nitrat i drikkevandet. I dag er 12 procent af landbruget økologisk. Regeringen besluttede i 2021 et mål om fordobling i 2030, men siden er der reelt intet sket.

- Vedtag senest i juni 2027 en realistisk plan for det økologiske areal med virkemidler, herunder økonomiske incitament, og med delmål om 25 procent forøgelse i 2031 og en fordobling inden 2035.

• Udfasning af pesticider

I dag er 88 procent af landbrugsarealet konventionelt, hvor der bruges pesticider og kunstgødning. Det påvirker biodiversiteten på land og i vandmiljøet. Samtidig ender de skadelige pesticider i vores drikkevand.

- Gør det obligatorisk at leve op til EU's otte principper om 'Integrated Pest Management' ved f.eks. at opbygge en økologisk infrastruktur (sikre levesteder for bestøvere samt skadedyrenes naturlige fjender), anvende et godt sædskifte, og undersøge om skadedyr kan bekæmpes med ikke-kemiske metoder.
- Anvend forsigtighedsprincippet og forbyd alle PFAS-pesticider. I 2025 blev de fleste forbudt, men der mangler en række, hvor usikkerhed om nedbrydningsprodukt kommer anvendelse til gode. Dette rationale bør vendes.
- Indfør sprøjteforbud på sårbare, grundvandsdannende områder.

• Mere plantebaseret landbrug

Der er brug for mere plantebaseret produktion og en nedgang i den industrielle animalske produktion af hensyn til klima, vandmiljø, sundhed og dyrevelfærd. I 2024 stod landbruget for hele 80 procent af metanudledningen i Danmark, hvoraf størstedelen stammer fra den animalske produktion (særligt kvægproduktion).

• Mere skovlandbrug og agroøkologi

Skovlandbrug som dyrkningssystem kan løse flere af de udfordringer, som landbruget står over for – blandt andet i forhold til klima, biodiversitet og jordens kvalitet. Her kombinerer man forskellige typer af afgrøder med forskellige træer og buske.

- Skab nemmere adgang til tilskud, der støtter varieret skovlandbrug samt agroøkologisk og regenerativt økologisk landbrug.
- Afsæt flere midler til forskning/vidensopbygning om effekten af disse på klima, miljø mv.